

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА**  
**до проєкту наказу Міністерства фінансів України**  
**«Про затвердження Порядку заповнення реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції під час сплати (стягнення) податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави, а також у разі їх повернення»**

## 1. Мета

Метою розроблення проєкту наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку заповнення реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції під час сплати (стягнення) податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави, а також у разі їх повернення» (далі – проєкт наказу) є приведення у відповідність до чинного законодавства та спрощення механізму перерахування податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави, а також у разі їх повернення на бюджетні/небюджетні/єдиний/депозитний рахунки/рахунки платників, відкриті у надавачів платіжних послуг на підставі платіжної інструкції, оформленої платниками, податковими та митними органами.

## 2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт наказу розроблено на виконання вимог Закону України «Про платіжні послуги» (далі – Закон), Податкового кодексу України, Митного кодексу України, Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Норми Закону є новим регулюванням платіжного ринку, які створюють підґрунтя для:

інтеграції українського платіжного ринку з європейським та наближують законодавство України до законодавства ЄС;

розширення реквізитів платежів додатковою інформацією;

підвищення рівня автоматизації платежів.

Відповідно до Закону надавачі платіжних послуг виконують платіжні операції на підставі платіжних інструкцій (замість розрахункових документів), тобто розпорядження користувача платіжних послуг надавачеві таких послуг здійснити платіж.

Водночас Законом передбачено можливість виконання банками України, Казначейством міжбанківських платіжних операцій у цілодобовому режимі роботи 24/7 із миттєвим переходом від поточного до наступного банківського



ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000065FC2E00F4C69200](#)

Підписувач [Марченко Сергій Михайлович](#)

Дійсний з [29.03.2021 10:34:30](#) по [29.03.2023 10:34:30](#)

Міністерство фінансів України



26020-08-5/5216 від 23.02.2023

дня (без призупинення роботи системи електронних платежів нового покоління СЕП-4.0 із виконання міжбанківських платіжних операцій).

З метою реалізації норм Закону постановою Правління Національного банку України від 29 липня 2022 року № 163 затверджено Інструкцію про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг (далі – постанова НБУ № 163), у якій визначено обов'язкові реквізити платіжної інструкції та вимоги щодо їх заповнення.

Одним із таких обов'язкових реквізитів платіжної інструкції є реквізит «Призначення платежу».

Водночас відповідно до постанови НБУ № 163 у платіжній інструкції щодо сплати (стягнення) платежів до бюджету та цільових фондів цей реквізит заповнюється з урахуванням вимог нормативно-правових актів, які регулюють порядок його заповнення.

Також постановою Правління Національного банку України від 16 вересня 2021 року № 93 запроваджується міжнародний стандарт ISO 20022 у платіжній інфраструктурі України, який набирає чинності з 01 квітня 2023 року та передбачає як структурований, так і неструктурований формат заповнення реквізитів платіжної інструкції.

Наразі платники та органи виконавчої влади при заповненні реквізиту «Призначення платежу» розрахункових документів на переказ коштів до бюджетів та цільових фондів керуються Порядком заповнення реквізиту «Призначення платежу» розрахункових документів на переказ у разі сплати (стягнення) податків, зборів, платежів на бюджетні рахунки та/або єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на небюджетні рахунки, а також на єдиний рахунок, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24 липня 2015 року № 666, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 12 серпня 2015 року за № 974/27419 (зі змінами) (далі – наказ № 666).

Чинний порядок заповнення розрахункових документів передбачає у реквізиті «Призначення платежу» значну кількість (від 7 до 14) обов'язкових полів, розділених між собою знаком «;», неструктурованого формату.

Заповнення такої кількості обов'язкових полів неструктурованого формату є досить обтяжливим для ініціаторів переказу коштів та, як наслідок, створює високу ймовірність помилкових записів.

Зазначене зі свого боку призводить до непоодиноких випадків зарахування коштів на неналежні бюджетні/небюджетні рахунки, нарахування платникам відповідних сум штрафних (фінансових) санкцій і пені (у зв'язку з відсутністю сплати на належні рахунки) та необхідності повернення таких коштів надалі.

Проект наказу розроблено у зв'язку з необхідністю нормативного врегулювання механізму сплати (стягнення) податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави з урахуванням сучасних вимог щодо розбудови комфортного регуляторного

середовища, покращення загального бізнес-клімату та спрощення адміністрування податкових, митних, інших платежів, єдиного внеску.

Проектом наказу запропоновано затвердити Порядок заповнення стандартизованого формату реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції під час сплати (стягнення) податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави, а також у разі їх повернення, що набирає чинності з 01 квітня 2023 року.

Водночас задля забезпечення безперервного надходження платежів до бюджету України після переходу на стандартизований формат заповнення реквізиту «Призначення платежу» відповідно до міжнародного стандарту ISO 20022, необхідності розробки та тестування нового програмного забезпечення банками, а також для забезпечення плавного переходу на новий стандартизований формат заповнення реквізиту «Призначення платежу» передбачено внесення змін до Порядку заповнення реквізиту «Призначення платежу» розрахункових документів на переказ у разі сплати (стягнення) податків, зборів, платежів на бюджетні рахунки та/або єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на небюджетні рахунки, а також на єдиний рахунок, затвердженого наказом № 666, відповідно до яких зазначений порядок застосовується лише у разі використання неструктурованого формату реквізиту «Призначення платежу» відповідно до міжнародного стандарту ISO 20022 та лише на перехідний період до 01 липня 2023 року, після якого наказ № 666 визнається таким, що втратив чинність.

Проект наказу дозволить:

мінімізувати помилки при заповненні платниками реквізиту «Призначення платежу» платіжних інструкцій та не допускати нарахування штрафних (фінансових санкцій) і пені у випадках, коли кошти не надійшли на належні бюджетні/небюджетні рахунки;

зменшити кількість повернень помилково сплачених коштів та, як наслідок, витрати платників, а також контролюючих органів, місцевих фінансових органів та органів Казначейства на проведення таких повернень;

підвищити рівень партнерських відносин платників з контролюючими органами.

### **3. Основні положення проєкту акта**

Проект наказу визначає правила заповнення реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції під час:

сплати (стягнення), податків, зборів, платежів на бюджетні рахунки, відкриті в Державній казначейській службі України;

сплати (стягнення), повернення єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) на небюджетні рахунки, відкриті в Казначействі на ім'я Державної податкової служби України та

територіальних органів Державної податкової служби України (далі – територіальні органи ДПС);

сплати (стягнення) податків, зборів, платежів та єдиного внеску на єдиний рахунок, відкритий в Казначействі на ім'я ДПС;

повернення (перерахування) помилково та/або надміру сплачених сум грошових зобов'язань, пені та єдиного внеску;

внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави підприємствами до/або під час митного оформлення на єдиний рахунок, відкритий в Казначействі на ім'я Держмитслужби;

внесення авансових платежів (передоплати) громадянами до/або під час митного оформлення, а також коштів, які сплачуються за порушення вимог митних режимів транзиту та тимчасового ввезення щодо товарів, які оформлювались із використанням книжок МДП та книжок (карнетів) А.Т.А., зарахування грошової застави, інших платежів, які сплачуються не з сум авансових платежів (передоплати), на депозитні рахунки, відкриті в Казначействі на ім'я митниць;

перерахування митницями митних платежів від громадян під час митного оформлення на бюджетні рахунки, відкриті в Казначействі на ім'я Держмитслужби;

перерахування Держмитслужбою митних платежів від підприємств під час митного оформлення на бюджетні рахунки, відкриті у Казначействі на ім'я Держмитслужби;

повернення авансових платежів (передоплати), грошової застави, помилково та/або надміру сплачених сум митних, інших платежів та пені.

Зазначені правила встановлено для випадків, коли ініціаторами платіжних операцій щодо переказу коштів на бюджетний/небюджетний/єдиний рахунок є платники при сплаті податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску, а також органи ДПС, Державної митної служби України та державної виконавчої служби при стягненні коштів у рахунок погашення податкового боргу (заборгованості) з податків, зборів, платежів та єдиного внеску, а також у разі їх повернення.

Проектом наказу встановлено переліки кодів видів сплати, які використовуватимуться платниками, а також які використовуються ДПС, територіальними органами ДПС, органами державної виконавчої служби, Держмитслужбою та митницями при заповненні поля «Код виду сплати» реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції.

#### **4. Правові аспекти**

У цій сфері правового регулювання діють:

Податковий кодекс України;

Бюджетний кодекс України;

Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;

Закон України «Про платіжні послуги»;

Положення про Міністерство фінансів України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 375;

Положення про Державну податкову службу України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 227;

Положення про Державну митну службу України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 227;

Положення про Державну казначейську службу України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 року № 215;

Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг, затверджена постановою Правління Національного банку України від 29 липня 2022 року № 163;

постанова Правління Національного банку України від 16 вересня 2021 року № 93 «Про запровадження міжнародного стандарту ISO 20022 у платіжній інфраструктурі України».

## **5. Фінансово-економічне обґрунтування**

Реалізація норм наказу не потребує додаткового фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

## **6. Позиція заінтересованих сторін**

Проект наказу потребує погодження Міністерством цифрової трансформації України, Державною податковою службою України, Державною митною службою України, Державною казначейською службою України, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національним банком України.

Проект наказу підпадає під дію Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» та потребує погодження Державною регуляторною службою України.

Проект наказу підлягає державній реєстрації у Міністерстві юстиції України.

Проект наказу не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної та не потребує зазначення позицій відповідних заінтересованих сторін: уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект наказу не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності і не потребує зазначення позиції Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

### **7. Оцінка відповідності**

Проект наказу не містить норм, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

У проекті наказу відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

У проекті наказу відсутні положення, які порушують принципи забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

У проекті наказу відсутні положення, які містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

У проекті наказу відсутні положення, які містять ознаки дискримінації чи які створюють підстави для дискримінації.

Проект наказу не передбачає надання державної допомоги суб'єктам господарювання та підтримку суб'єктів господарювання, відповідно дія Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» не поширюється на проект наказу. У зв'язку з цим відповідне рішення Антимонопольного комітету України, передбачене зазначеним Законом, не потребується.

### **8. Прогноз результатів**

Реалізація положень наказу врегулює процедуру заповнення реквізиту «Призначення платежу» під час сплати (стягнення) податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави, а також у разі їх повернення на бюджетні/небюджетні/єдиний/депозитний рахунки/рахунки платників, відкриті у надавачів платіжних послуг на підставі платіжної інструкції, оформленої платниками, органами державної податкової, митної служб та державної виконавчої служби.

**Міністр фінансів України**

**Сергій МАРЧЕНКО**